

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.

Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.

Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.

Epistole nefrancate se refuză. — Articlii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori

15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

Sibiu, 7 Maiu 1884.

Pueri sunt pueri. Pueri puerilia tractant. Pe românește sună dicerea de mai sus astfel: Copii tot copii rămân, și când vreau să facă ceva bun, fac prostii.

Așa am caracteriza cravalul junimei universitare maghiare din Cluș, dacă ea s'ar mărgini numai la basaconie inscenată de copii.

Și n'am avea să mergem mai departe, căci dela nise oameni cu un grad de cultură înapoiat după cum este cel al junimei maghiare universitare din Cluș, nu putem să așteptăm ceva mai bun.

Noi însă nu ne putem opri la atâta. In scandaloașă afacere o parte însemnată a cravalului cade asupra patrioticeii presse din Cluș, și noi trebuie să ne tragem seama și cu acest factor decisiv in vieța publică a statului nostru.

Prostia tinerilor cu tot fanatismul ei prostie rămânea, dacă pressa se ținea la demnitatea ce i s'ar fi cuvenit. Despre ținuta poliției tăcem de astădată.

Secundată de pressă basaconia tinerilor s'a avântat la însuflețire. Și fiindcă însuflețirea potentează însușirile spirituale a le individului, și ele și afla expresiune în forma coincisă, armonică și estetică a poesiei, așa și însuflețirea junimei maghiare din Cluș, s'a manifestat în urlete și strigăte — spargerea de feresci și fabricarea de poesii la adresa națiunei române.

Fie-cine din fântâna minței și a inimei sale scoate produsele sale. Junimea maghiară din Cluș încă a produs din fecunditatea minței și a inimei sale o apoteosă a vredniciei sale, pentru care noi nu o invidiem, și pressa din Cluș, încă nu va sta cu fața cinstită înaintea Europei civilizate.

E bine că la ocașuni date mai facem cunoștință cu bogăția sufletească dintre zidurile universității din Cluș. Și e îmbucurătoriu faptul că aceste problematice produse ale minței și inimei sînt aplaudate de pressă și propuse părintescului regim spre premiare.

Lucru straniu, însă nu se poate nega, căci el există. Vandalismul oamenilor desmățați fu aplaudat de pressa din Cluș. Și in numărul trecut am vădut ce scrinate păreri frământă creerii publicistilor maghiari despre diaristica noastră. Am vădut că guvernamentalul „Magyar Polgár” a aplaudat purcederea junimei, a ațîțat populațiunea din Ardeal la fapte analoage acestora, și asupra lor a învocat sancțiunea guvernului.

Ca lucru să devină și mai straniu, pressa din Cluș făcea bine să recomănde spre premiare aca-

demiei de sciințe unguresci și următoarea dragă-
lașă poesie făcută într'un esces de fanatism scienti-
fic național unguresc și cântată pe toate strunele
la adresa națiunei române.

Kerek ez a zsemle,
Tedd vad oláh zsebre,
Dugd be vele szádat
S tiszteled a hazánkat:
O te büdös bocskor!

Kerek ez a világ,
Sok helyt nyilik virág,
Oláhnak csak egy a:
Bitofa fa virágja.
O te büdös bocskor!

Kerek ez az ország,
Tiszta magyar ország:
Ki ellene bödül,
Kergesd ki e földröl,
Azt a büdös bocskort.

(Rotundă-i fronzela aceasta,
Pune-o Românule selbatic in busunar,
Astupă-ți gura cu ea
Și cinstesc patria noastră:
O tu opincă puturoasă;

Rotundă e lumea aceasta;
În multe părți crește flori;
Pentru Români nu e decât una:
Floarea furcilor:
O tu opincă puturoasă!

Rotundă-i țeara aceasta,
Țeară curat maghiară,
Cel ce urlă contră-i
Gonesce-l de pe acest pământ,
Pe acea opincă puturoasă.)*

Curioși oameni mai sînt cei dela pressa din Cluș. Sub scutul legii provoacă revoluția și sumută pe guvern la inscenarea revoluției de strade.

Și face bine pressa maghiară că propagă revoluția. Ar face bine să o sancționeze și guvernul. In acel cas frații din Cluș ar avé a se trage numai spre munți și a da năvală cu moții asupra Clușului și giur. Problema de asimilare — *rectius* maghiarizare cu forța — și așa s'a arătat de utopie, să facem cură radicală, și apoi care va rămânea pe urmă — după proverbul maghiar — închidă ușa după sine.

* Poesia și traducerea o am împrumutat după „Tribuna” Nr. 18. Red.

E curios că diarele din Cluș au alunecat pe clina primeșdiaoșă caracterisată de noi in cele mai de sus.

Și e și mai curios, că diariul jidan-maghiar — „Pester-Lloyd” in numărul de Sâmbăta trecută, vorbind despre cravalul inscenat de junimea maghiară din Cluș, cu o naivitate deamă de a fi patentată, bagă într'o oală cu acest craval cestiunea ajutoriului de stat al bisericeii noastre. Caracteristic este modul, cum tractează diariul amintit această cestiune. Să vedem: „Statul maghiar dice „Pester Lloyd” — care după cum e cunoscut persecută naționalitățile in mod barbar, in tot anul pune la dispozițiunea bisericeii ortodoxe o sumă de fl 100.000 pentru subvențiunea preoțimeii. La împărțirea acestei subvenții pe care foile române o numesc cu rară consecuență „ajutoriu împărătesc” s'au ivit mai multe inconveniente, așa că din mijloacele budgetului unguresc au fost subvenționați de mulțori indiviși, cari nu servesc spre onoare tagmei preoțesci. In consecuență guvernul s'a aflat îndemnat a pretinde, să i se arete lista celor ce ar fi a se împărțâși. Subvenițiunea nu se restringe cu nimica, numai cât ea nu va mai sta la libera dispozițiune a sinodului, ci la propunerea autorității bisericesci se va încuviința din partea ministrului. Pretensiunea aceasta s'a respins in sesiunea sinodului arhidiecezan din anul acesta, și foile românesci de partidă provoacă pe preoți, ca ei sub nici o condițiune să nu primească dela regim acest ajutoriu”.

Până aici „Pester Lloyd.” Românul dice că minciuna încă e vorbă. Și dacă ea e făcută cu tendență, noi i dicem pe adevăratul ei nume: denunțiațiune.

Să stăm la vorbă și in ce privesce aceste 2 soiuri de vorbe. Din budgetul statului pentru biserica noastră se votează pe an numai câte 50,000 florini. Jumătatea scie bine „Pester Lloyd” unde merge.

Dacă guvernul unguresc cu „Pester Lloyd” in frunte, vor scuti pre cele trei milioane de Români de ori ce dare directă și indirectă, atunci ajutoriu destinat bisericeii noastre va fi din mijloace române. Dacă ar fi să le numim cu numele am dice mijloace din budget unguresc, nemțesc, sășesc, slovac, sêrb, jidan etc. etc. sau budgetul statului ungar — care polyglott a fost, polyglott este și polyglott va rămânea.

Vrednicia sau nevrednicia preoților nostri ca preoți, o va judeca biserica și nu organele administrative ale statului.

Ajutorul împărătesc și împărțirea lui. Noue ne este scump și sânt numele împăratului, scump

FOIȚA.

Carmen Sylva.

Supt acest titlu, d. I. Fastenrath scrie in „Revista internațională a d-lui Angelo de Gubernatis, următoarele:

In zilele noastre, mai mult ca nici odată, poesia, fca adorabilă a cerului, care, in Franca, a sêrutat de o mie de ori fruntea lui Victor Hngo, in patria regelui-poet Alfons X, pe aceia a lui Zorilla, Campoamor și Nunez de Arce, și care in Germania a inspirat pe Geibel și Freiligrath, poesia, dicem, își găsesce câte o dată locul in palatele regilor. Oscar al Șvediei, demn urmaș al fratelui seu, artistul și poetul Carol XV, scrie versuri foarte frumoase și traduse imitațiunea germână a romanțelor spaniole ale Cidului, făcută de Herder după o traducțiune franceză in prosă. Regele Ludovic I al Portugaliei face să vorbească limba lui Camoens pe eroii lui Schakespeare, pe principele sceptic și visătoriu al Danimarcei și pe maurul Venetiei, pe când in Alcazarul din Madrid resună lira armonioasă a principesei Lous Ferdinand a Bavariei, și dona Paz de Bourbon vorbește limba unei inimi curate și sim-

țitoare in poesii sale cătră Virginia din Almudine vara sa Mercedes, mama sa regina Isabela și fratele seu regele Alfons XII. La palatul din Dresda va trăi in tot-deaună suvenirea acestor studii ale regelui Ioan al Sacsoniei, care, ca tovarăș de călătorie, lua in totdeauna cu sine poemele nemuritoare ale lui Omer. Principele George al Prusiei, prin Fedra sa a rămas cu talentul literar credincios urmașilor lui Frideric cel-Mare; și in castelul din Miramar, care este un rai pământesc, ca generaliful regilor poeți ai Grenadei, vom auzi neîncetat cântecile romantice ale nenorocitului principe Macsimilian. Să mai cităm încă pe principele Nicolae al Muntenegrului, care scrie dramele naționale cele mai frumoase.

Dar adevăratul fenomen al epocii noastre regina Parnasului principilor, care a cântat atâtea cânturi in cât rêsună printre fagi, este coragioasa renană cărcia îi place blondul Rin german, chiar in furia lui, și care, in pădurile dela Monrepos și in pădurile de brași dela Sinaia, cântă pădurea ca peroul și tatăl ei, ca pe amicul și stăpânul ei, — această Regină Elisabeta a României, al cărui rigat cel mai scump este pădurea, această biserică verde a lui Dumneșeu, și al cărei nume de resbel ca poetă este Carmen Sylva, adevărat poeta pădurii.

In această lume pe care ar voi s'o sdrobească pentru că ura oamenilor a corupt-o, cântă un om

adevărat și cântă furtuna care, găsind că lumea este prea strimță, că soarele merge prea încet, că luna este prea slabă, aerul prea dulce și marea prea liniscită, voesce să ațîțe, să sgdue, să se pună in mânia și să ridă. Ce suflet de foc, ce putere nescată in acest torent de munte! Ce talent, plin de viață, plin de energie are această regină atât de mare in simțemintele și cugetările sale și in același timp atât de delicată, primind dela supușii sei cari o adoră numele de mama răniiților, un nume dulce pe care-l merită, după cum fratele seu, principele de Vied, ar trebui să fie numit „părintele inundațiilor!” Umplându-și castelul de lumină și de parfumuri, de cânturi și de povești, de toate florile încântătoare, cari înfloresc in inima sa, de acelea mii de poesii ce vin unele după altele in tocmai ca undele unui riu, frumoasa regină, cu părul negru și ochii albastri, cari an plâns atât de mult, simte in vinele sale focul sacru și pe fruntea sa serutarea lui Appolon.

Meine Ruh (odihna mea) este titlul poesiiilor ce au apărut și cari o pun in întâiul rang al poeziilor nostrii lirici. Mâna sa imparte tesauze prețioase. Ea dice cu modestia ce trebuie să insoțească geniul: „Nici odată sborul spiritualui teu nu va fi prea înalt, și fineța ta cea mai profundă abia este îndestul de bună pentru frații tei.” Ea ar voi să fie regină in regatul cugetărilor, având o coroană de flori, pică-

și sânt numele regelui, scump și sânt numele de Mare principe al Transilvaniei. Și vom fi loiali totdeauna, chiar și în mânia celor dela „Pester Lloyd.“

Impărțirea ajutorului și înțelepții dela „Pester Lloyd.“

Până în anul acesta a fost după cum dăce „Pester Lloyd.“ Consistoriul făcea proiectul pentru împărțire l'asternea ministrului spre aprobare și conform proiectului aprobat se făcea distribuția. După distribuție cuitanțele preoților despre banii primiți împreună cu un raport al consistoriului se trimiteau înaltului regim spre dublă controlare. Așa s'a urmat până acuma. Sinodului se făcea în tot anul raport despre această împărțire, și el o lua la cunoștință. Diarele de partidă (?) aprobau starea faptică a lucrului.

Așa s'a făcut până în anul acesta. Și „Pester Lloyd“ adevărul vorbia dacă dăcea că așa a pretins guvernul până acuma.

Mare neadevăr vorbește însă numitul diariu, afirmând că ministrul acuma are asemenea gust.

Noi înțelegem tendința celor dela „P. Lloyd.“ Ei denunță conform vechiului obicei, și, ca denunțarea se aibă mai mare efect, ne bagă într'o oală cu rebelii de studenți unguri din Cluș.

Dacă se fac cei dela numitul diariu a nu ști care e pretensiunea ministrului cu privire la ajutorul de stat, noi îi vom lumina în câte-va cuvinte.

Prin noul statut ministerial se pretinde, ca preoții noștri din partea autorității bisericesti să fie îndrumați a suplica după ajutorul direct la ministeriu. Se cere să aibă acești preoți tabelă de calificarea lor limbistică. Molitvelnicul și Psaltirea pot sta după sobă.

Suplicele intrate la ministeriu prin provocarea consistoriului se vor trimite apoi de către ministeriu tot consistoriului spre opinare.

Consistoriul va delibera în special asupra fiecărei cereri, o va examina, și va da verdictul său, care verdict se va trimite la ministeriu împreună cu protocolul despre deliberarea în consistoriu. Ministrul dacă va voi va reflecta la opinia consistoriului, dacă nu, va distribui subvenția preoților, despre cari va crede dănsul că sânt vrednici.

Atâta pe scurt.

În fața acestor umiliri dejositoare, biserica a protestat prin reprezentanța sa legală. Și noi am fost cei dintâi cari am salutat vocea bisericeii, cei dintâi, cari am așteptat vocea bisericeii, și unicii, cari am fost calumniați pentru cutezanța noastră, cu care am așteptat vocea bisericeii.

Am salutat din inimă vocea bisericeii și am făcut apel la preoții noștri. Pentru aceasta „Pester Lloyd“ s'a supărat pre noi și ne a numit diariu de partidă.

Sântem plăcut atinși de această distincțiune. Da! Vom respinge totdeauna o umilire de care se rușinează și organele guvernului și recurg la mistificări și neadevăruri, ca pe basa acelora să poată ajunge la denunțări.

Vom lucra cu demnitate ca români și ca ortodocși și nu ne vom pleca capul înaintea celor ce voesc să ne umilească, și la urma urmelor vădând bărbăția noastră, recurg la neadevăruri și mistificări.

Destrăbălare din partea studenților, perfidie și denunțări din partea presei maghiare — limba în care e scris nu împoartă. Aceasta este caracteristica țilei. Nu cercăm în cât este improvi-

turi de rouă ca diademă, o manta regală de pânză de păianjen, Apolon ca mareșal al curții, Musele ca doamne de onoare, și ca trăsura norul. Și neputând să-și implinească această dorință, ar voi să fie un riu, care se curgă de desuptul unei stânci acoperită de mușchi.

Regina poetă, de și este născută pe înălțimile vieții, găsește în totdeauna accente juste, cuvinte adevărate pentru bucuria și suferințele muncitorilor. Neapărat că ea are asemenea o coroană de lauri pentru viteazul ei soț, căruia îi place sgomotul bombelor ca cea mai bună dintre muzici. Dar el trebuie să fie asemenea simțitoriu la dulcea melodie a poeziilor reginei, care scrie sonete în iambe de patru picioare în loc de cinci, ceea ce dă compunerilor sale o intonațiune mult mai lirică.

Câte va din aceste cânturi au pentru autorul acestor pagini o atragere cu totul particulară, căci a avut onoarea să le audă recitate de regina însăși în pavilionul de vânătoare dela Sinaia.

Poeții spanioli au obiceiul să și reciteze versurile în Ateneul din Madrid: Campoamor, Nunez de Arce și Manuel dela Palacio au încântat de multe ori publicul care îi asculta, și tinerii poeți: Emil Ferrari și Fernandez Shaw au imitat cu succes esemplul profesorilor. Dar, ca o regină, îmbrăcată ca o țărăncă română, cu costumul său bogat și țesut cu aur, cu vâșlul său pe cap, se cetească oaspe-

stată această situație, nu dacă ea e înscenată cu plan în fața alegerilor dietali; nu ne întrebăm pentru ce s'a făcut asemenea craval tocmai în preșerea memorabilei zile de 3/15 Maiu, care e scumpă inimii noastre.

Noi ne-am spus la timpul său tot ce avem la inimă. Sântem români și tot cine ne jicnește în simțământul nostru de români va întâmpina la noi bărbăția, ce trebuie să caracterizeze pre ori și ce om falos de originea și neamul său.

Am condamnat șovinismul în ambele tabere. Condamnăm cravalele vandalice, destrăbălarea și corupțiunea, fie ea în ori și ce uniformă, condamnăm și denunțarea ca una ce nu recomandă reputația calumniatorilor.

Și încă ceva mai avem de condamnat.

Sântem români. Prin aceasta am exprimat totul. Sântem oameni blânzi iubitori de ordine, iubitori de dreptate, oamenii progresului, cu un cuvânt oamenii lui Dumnezeu.

Dacă credem că a venit timpul să agităm și noi, să provocăm fără voia noastră, atunci să avem rezoluțiunea de a înfrunța toate consecuențele purtării noastre, altcum devenim ridiculi, și va trebui să condamnăm din nou una alta și în tabăra noastră.

Sesiunea sinodului arhidieceșan.

Ședința a XV-a din 26 Aprilie (8 Maiu).

Ședința se deschide la 5 oare după amiazi.

Protocolul ședinței a XIV-a se cetese și — se autentică.

Dep. Dr. Ioan Pop, face următoarea interpelațiune: În urma concluderii sinodal Nr. 140 din 1882, consistoriul ca senat strins bisericesc are să aștearnă sinodului arhidieceșan încă în sesiunea anului expirat un raport separat despre comuna Săcătura. De oare ce aceea nu s'a întemplat nici în decursul sesiunii prezente, îmi permit a interpela pre înaltul presidiu, că în ce stadiu se află cauza comunei Săcătura și pentru ce nu s'a raportat și nu se reportază nimic? — Presidiul dechiară că va da răspuns în altă ședință.

Dep. Dr. D. P. Barcianu, face următoarea propunere: Având în vedere că multe comune de ale noastre, mai cu seamă în părțile muntoase, parte din cauza estinderii teritoriale, parte din cauza sărăciei, nu sânt în stare a-și susține o școală proprie și învățătoriu propriu; având în vedere că multe comune afiliate se află în aceeași pozițiune și astfel în multe părți se împedecă progresul în cultură spre paguba nu numai a populațiunii din acele ținuturi, ci și spre paguba bisericeii și a patriei, venerabilul sinod să însărcineze pre consistoriu a prezenta la sesiunea procsimă sinodală un raport motivat, încât este cu puțință și practicabil a se introduce și la noi, mai cu seamă în părțile muntoase ale țerei, sistemul svedian cu învățători ambulanz, susținuți de mai multe comune, — se transpune comisiunii școlare.

Urmează la ordinea țilei, continuarea raportului comisiunii financiare.

Raportorul comisiunii N. Petra-Petrescu în legătură cu raportul consistoriului de dtdo 11 Aprilie a. c. Nr. 1857 Epitr. de sub Nr. 19 sinod, și în legătură cu rapoartele anului 1882 arată:

a) că averea proprie a arhidieceșei a crescut în a. 1883 cu 66,029 fl. 60 1/2 cr., ear depozitele, concrednt administrării consistoriului au crescut cu 13,950 fl. 20 cr.;

b) că o subcomisiune emisă din sinul comisiunii financiare pentru scontrarea cassei, făcând scontrarea a aflat teate în cea mai bună ordine.

ților sei după prând versurile sale melodioase cu o voce dulce și cu arta cea mai mare, acesta este un spectacol îndestul de rar și cu adevărat încântătoriu Era aniversarea luării Griviței. Se dedese un banchet pe-o colină lângă mănăstirea din Sinaia.

Era un mare entusiasm în aer, și acest entusiasm ajunsese la culme când regina ne recită câte-va din versurile sale.

Ea a cântat în prosă germană, în *Pelesch märchen* (Povestile Peșeiului) plăcuta parte plină de frumusețe și de poezie, Peșeiul acest riu cu apă albastră, care isvorește din Bucegi, și-ale cărui murmure se aud la noul „Castel Peș.“

În „Povestile Carpaților“, apărute în 1883, regina poetă ne zugrăvesce pe cea mai jună dintre junele fete de pe pământ, încântătoarea Puiu, cu ochii negrii care n'a avut dela mama ei decât o mică grădină închisă între munți, riul și marea, o grădină udată de ploaie, rēcorită de zăpadă, cu riuri, câmpii verzi și vii ridetoare. Cine nu recunoaște în această jună fată simbolul României, ai cărei ochi negri, reflectă un mare viitor? Regina ne narează toată poezia pădurii Carpaților și tristele legende ale stâncilor, lacurilor și cascadele.

O altă culegere de povesti fiind un volum publicat în 1883 și intitulat: „*Leidens Endergang*“ (Mersul suferinței pe pământ, a fost botezată de eminentul critic Rudolf din Gottschall o „Divină co-

Relativ la bilanțul anului 1883 și cererea de absolutoriu a consistoriului pentru administrarea averei în a. 1883; comisiunea financiară, având în vedere că în raportul general al consistoriului ca senat epitropesc se face numai amintire despre rațiociniile bisericilor din afară;

că nu se atinge întrnsul importanta cestiune a fondurilor arhidieceșane și a fondurilor încredințata consistoriului spre administrare; că nu este niciări evident dacă bugetul votat pe anul curent s'a consumat întreg sau a rămas vre-un plus din sumele preliminate;

că contul despre profit și pierderi este compus pe basa aflării fondurilor înainte de acumulare, ear bugetul s'a compus pe baza aflării fondurilor după contopirea lor;

că nu se arată dacă s'au făcut vr'o școntrare în decursul anului expirat;

că sau găsit pozițiuni de erogate, cari nu sânt în consonanță cu bugetul votat pro 1883, ba unele sânt cu totul afară de cadrele celui buget, fără ca consistoriul să ceară îndemnisare, — propune:

Absolutoriul cerut pentru rațiociniul anului 1883 nu se dă până nu se va prezenta bilanțul pro 1883 și nu se vor motiva pozițiunile de spese, facute preste bugetul votat.

La propunerea dep. P. Cosma, — sinodul decide: de oarece rațiociniile nu sânt provēdute cu datele recerute, și nici într'o privință nu sânt prezentate astfel ca să se poată face o revisiune exactă, ear de altă parte pentru sumele supraerogate nu s'a cerut îndemnisare, — revisiunea lor, prin urmare și darea absolutoriului se suspende până când se vor prezenta în mod acceptabil; ceea ce pentru timpul înaintat nu se poate efectui în sesiunea prezentă. Deci se încercinează consistoriul ca la sinodul procsim să substearnă și rațiociniile anului 1883 ajustate în mod acceptabil, și să-și justifice supererogatele făcute preste buget.

Același raportor, cu privire la hârtia presidială dtdo 24 Aprilie a. c. Nr. 2024 Pres. de sub Nr. sinod. 80, prin care se transpune cererea comisiunii administrative a tipografiei arhidieceșane în cauza clădirei unui local la tipografie și unui magazin, cu un preliminar de spese în suma de 5,600 fl. — propune în numele comisiunii:

De oare ce pre anii trecuți, încă nici până aji nu s'au prezentat nici un rațiociniu a tipografiei, precum se ceruse prin conelus sinodal, astfel că nu se cunoaștea starea averei, și de oare ce actul amintit nu s'a prezentat prin consistoriu, care are a-și da părerea asupra lucrului din cestiune, — cererea prezentă se transpune consistoriului spre dare de părere. La cas de trebuință neapărată se autorizează consistoriul a închiria airea localul de trebuință.

La propunerea dep. P. Cosma, — sinodul decide; actul se transpune consistoriului, care este autorizat, ca, aflând în interesul tipografiei arhidieceșane această investițiune, se licuideze mijloacele trebuincioase bănesci pentru construcțiunile cerute.

Fiind timpul înaintat ședința procsimă se anunție pre ziua următoare la 9 oare dimineața. La ordine țilei continuarea raporturilor comisiunilor.

Ședința se încheie la 7 1/2 oare seara.

Adunarea comitatensă a comitatului Sibiu.

Comitatul Sibiului și-a ținut Joi și Vineri, săptămâna trecută adunarea generală ordinară.

La ordinea țilei au fost 117 de obiecte, dintre cari noi vom suleva numai cele de mai mare importanță.

Înainte de a trece la decursul acestei adunări generale, vom face unele observări cu privire la situația noastră în acest comitat.

medie“. Totul este aci alegoric dar de e alegoriă pentru a dăce astfel plastica și plină de o naivitate foarte originalăși nu se poate mai plăcută. În una din paginile cele mai mișcătoare ale acestei culegeri, își pune chiar viața sa.

Artele deveniră refugiul său, când moartea îi răpi frumoasa sa copilă. Atunci, începu să scrie, fără a băga de seamă că cultivă o artă; și povestea română, îmbrăcat cu costum oriental, fu amicul ei. Activitatea sa este minunată: aurora o găsește deja la lucru, în legătură intimă ca Musele. În timpul ernei, se școală încet pentru a nu turbura linișcea soțului ei, își aprinde lampa și se pune la masa sa sculptată, scriind până la ziua; căci îndată ce se face ziua încep datoriile sale de regină.

Suvenirea copilei sale, care iubea atât de mult cânturile române, scrise într'o limbă atât de musicală, a inspirat-o a traduce câte-va poezii ale patriei sale adoptive. Traducând versurile lui Alecsandri, Eminescu Șerbănescu, Negruți și Bolintineanu, aducea un omagiu geniului național al Românilor. Regina îmbracă adesea costumul pitoresc al țărăncelor române, ca și d-rele sale de onoare.

D. I. Fastenrath încheie articolul său în modul următor:

Regina cunoaștea limbele vechi și moderne și a scris pentru societatea din București o comedie în

Este știut că passivitatea românilor la granițele afacerilor comitatense înceată, și în locul ei pășese folosirea terenului după impregiurările date. Natura lucrului aduce cu sine ca românii, fiind activi pe teren administrativ, să facă și ei ca toată lumea, să se consulte între sine, să-și clarifice ideile cu privire la obiectele puse la ordinea zilei în adunările generale ale reprezentățiunii comitatense. Astfel cu obiecte bine studiate și cu roluri împărțite se se prezenteze în adunare. Nu numai disciplina o cere aceasta, ci și buna organizație, căci cu chipul acesta am câștiga mult în ochii streinilor și în încrederea atribuită forței noastre ca element de ordine în stat.

Românii aleși în reprezentanța comitatensă sau constituit în club după toate regulile parlamentare. Au rămas însă numai cu constituirea. Dela membrii esteri am primit mai de multe ori solicitări la adresa domnilor din fruntea comitetului pentru neconvocarea ședințelor clubului. Noi nu le-am publicat, căci diarul nostru prin persoana din fruntea acestui club e osândit la tăcere spre a nu i se putea imputa provocări tendențioase.

Și acuma avem înaintea noastră o corespondență din afară, în care se plânge lumea amar asupra clubului care nu lucră nimic, și că adunarea generală de acuma cu multe obiecte de importanță a aflat pre români imprăsciați ca făina orbului.

Trebue să trecem peste aceasta cestiune. Rēul există și nu noi l vom vindeca. Atâtea elemente centrifugale ca în Sibiu nu vei mai găsi în lume. Ajunge a aminti că aici nu sunt 2 oameni de un gēnd și de o înțelegere. A cui e vina??

Adunarea generală fu presidată de domnul comite suprem. S'a luat la cunoștință înscințarea despre doliul din familia domnitoare prin repausarea împărătesei reginei Maria Anna. Asemenea s'a luat la cunoștință trecerea din viață a fostului comite suprem Wächter, a fiscalului comitatensă Göllner și a primarului orașului Gustav Kapp.

S'au promulgat mai multe legi și s'a luat la cunoștință raportul vicecomitelui privitoriu la administrația comitatului în anul 1883.

O cestiune mult agitată s'a terminat prin ordinațiune ministerială.

Era vorba, că la alegerea de oficiali comitatensi în absența comitelui suprem în conducere urmează vicecomitele ca substitut legal sau ministrul delegat? Comitatul a decis că da. Ministrul că ba, și că din cas în cas asemenea casuri se vor regula prin delegațiune din partea ministrului.

S'a primit statutul prelucrat de comisiunea permanentă privitoriu la încuviințarea de anticipațiuni pe seama oficialilor, și pentru facerea unui statut despre pensionarea oficialilor comitatensi și a văduvelor și orfanilor lor, s'a ales o comisiune de 5 în persoanele domnilor Thalmann, Mangesius, Sigerius, Dr. Aurel Brote și Herzberg.

Statutul penal pentru neobservarea termenelor statorite în lucrurile câmpului se ține în suspens până se va face un statut agrar pentru poliția de câmp.

În comisia pentru reclamarea de dare, ministrul a denumit de president pre domnul Dr. Sentz, substitut al acestuia pre Mihail Kabdebo. Adunarea alege de membri ai comisiunii pe domni Iosif Mōfert și Albert Neugeboren, suplenți W. Krafft și Anton Schopf.

Devenind mai multe locuri de amplexi vacante pentru îndeplinirea acelor se constituie comisiunea candidatoare. Comitele suprem denumesc din parțesi trei: Bōmches, Dr. Sentz, Dr. August Arz, adunarea generală alege earăș trei: Dr. Bruckner Schuster și Fabrițius.

Pentru postul de medic cercual în Mercurea au fost trei concurenți: Dr. Iulius Lehrmann, Dr.

limba franceză, intitulată; „Revenants et Revenus“, Ea face asemenea versuri engleze ca Felix Dahn.

Carmen Sylva, autoarea atător lucruri admirabile, merită un pelerinagiu la Sinaia. Un ilustru scriitor francez, dl Louis Ulbach, a vizitat-o în 1881 și a publicat la Paris, în 1882, „Cugetările unei regine“. Aceste cugetări sunt nisece aforisme ale unui cugetătoriu profund, scrise în limba franceză de regina însuși. Eată una care va face simpatică pe autoarea ei: „Este un fel de frățietate ce se formează la întâia vedere între cei loviți de nenorocire. Când ați purtat doliu mai mult timp, ve simțiți atrași către fiecare rochiă neagră ce întâlniți.“

D. Ulbach a adaogat la prefata sa biografica Carmen Sylvei; și amicul nostru Tubino a dedicat reginei un articol în ilustrațiunea spaniolă și americană (Madrid 22 Iuliu 1883). Biografia sa însă cea mai completă este datorită penei dnei Mite Kremnitz.

Man și Dr. Corneliu Moldovan. S'a ales Dr. Lehrmann.

Pentru cel de veterinaru tot în Mercurea suplicanți, Weinhold, Büsch, și Freidl. S'a ales Weinhold.

Find vacante mai multe locuri în comisinnile comitatense s'au îndeplinit. Și adecă.

- Comisiunea centrală Stefan Krafft
- Comisiunea administrativă Dr. Aurel Brote.
- Comisiunea verificatoare Gustav Henrich.
- Comisiunea statistică Martin Schuster.
- Comisiunea justificatoare Friederich Schneider.
- Comisiunea pentru dare de pământ: în cercul catrastal al Sebeșului pres. Wilhelm Lōw, asesor Eduard Bock; Cercul Sibiului Senor și Ferenczi.

g) În comisia pentru creșterea vitelor. La centru: Iosif Binder, Eugen Brote, Iosif Drottloff, Simon Fuss, Iohann Georg Göbbel, Michael Hoprich Ichan Kessler, Iosif Konnerth, Karl Mōss, Iohann Nusbächer, G. Thalmann, I. Fr. Zeibig.

h) pretura Sibiu: Ioh. Weiss, Peter Fleischer, Mich. Lōsch, Martin Halman.

i) pretura Sebeș: Fr. Fronius, Iohan Erd, Stefan Morariu, Teodor Vulc.

l) Pretura Mercurei. Karl Göllner, Iul. Harasser, Ioan Orăștean, Michail Valentin.

m) pretura Săliște. Al. Lebu, Stefan Milia, Nic. Mosora, Oprea Bérza.

n) pretura Nochrichiului: Ioh. Krauss, Mich. Lienrth, Georg Schemmel, Iosif Schulerus.

După aceste alegeri obiectul mai însemnat fu statutul penal pentru comitat, care după unele propuneri ale d-lui Petru Brote s'a transpus comisiunei permanente spre întregire. (Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Brașov, 2 Maiu v. 1884. Dle Redactor! Sămbătă seara, 28 Aprilie v. a. c. se aranjă convenirea colegială a reuniunii noastre de gimnastică și de cântări. Această converire e cea dintăiu din acest an și cea dintăiu sub conducerea actualului dirigent al corului reuniunii — Iacob Murășan jun. Programul a fost următoriu: 1. „Frunzulică, fruzuliță verde de stejar“ chor mestecat, musica arangeată în quartet de Iacob Murășan; 2. „Trecui valea“ (cântec popular) chor mestecat, musica de același; 3. Romață din opera „Linda“, solo pentru alt de Donizetti, executată de doamna Mărginean; 4. „Doina iubirei“ chor cu sopran și cu tenor, text de V. Alecsandri, musică de Iacob Murășan; 5. Declamațiune: „Coroana vieții“ din poeziile lui V. Alecsandri, executată de domnișoara Elena I. B. Popovici; 6. „Hymne“, chor mestecat cu sopran solo de Mendelsson. Părțile de sopran solo din Nrii 4 și 6 ai programului au fost cântate de domnișoara S. Murășan: Tenor-solo din Nr. 4. de părintele Voina; ear acompaniamentul de Piano de domnișoara Elena Pruncu.

Cât pentru succesul întră executarea singuraticilor numeri ai programei, constatată cu satisfacțiune, că a corespuns așteptărilor publicului.

Prin viaa aplaudare a pieselor 1, 2 și 4 s'a putut vedea cât de mult se însufleșese publicul român la ascultarea unor melodii curat naționale. Nrul 3 fiind executat de D-na Mărginean cu o deosebită precisiune, făcū asupra publicului o astfel de plăcută impresiune, încât aplausele nu mai încetau. Aplausele ce au urmat după executarea Nrului 6, au fost vie dovadă, că publicul român brașovean nu apreciază mai puțin cântările clasice ca cele estetice naționale. În fine declamațiunea. D-șoara Lenci Popovici, a dovedit pătrundere deplină în spiritul poeziei eternisat de autor. Suava și flexibila voce a d-sale, a influențat atât de plăcut asupra ascultătorilor cu deosebire la exclamațiunile eroice, încât bătăile inimii fie căruia deveneau tot mai accelerate de entuziasmul insuflat prin intonările rezolute și pătrunzătoare.

La această însuflețire a răspuns un torent de aplause, care nu mai lua sfârșit.

Atăta relativ la producțiune; după espierea programului a urmat dans, care a ținut până pela 5 oare dimineața.

În general despre spiritul cu care a decurs întreaga petrecere s'a putut observa, că n'a fost tocmai așa cu foc ca altădată. Causale — poate — timpul, care era mai potrivit pentru o petrecere deschisă în liber decât pentru una închisă. Obiectiune — carea s'a accentuat și la alte ocațiuni — nu o pot trece cu vederea: În anumite cercuri prin sală se aușia în conversațiune adeseori expresiuni în limba germană; pare, că limba noastră maternă ar fi tocmai atât de săracă în termeni, încât se nu se poată exprima cu ea aceea, ce simte și cugetă omul sau doară e mai de salon a amesteca în con-

versațiune cuvinte germ. ba chiar a vorbi germanesce decât romănesce?

— Prea multă disconsiderare față de noi înșine și față de aceea ce este al nostru!

Convenirea a fost — așa dicēnd o petrecere parțială; frumseța zilei de eri (1 Maiu) însă ne-a adus o petrecere generală — serbătorească scolastică de primăvară — maiialul. Aproape tot romănașul din Brașov s'a îndulcit de această serbătore, ba chiar străinii de alte naționalități luară parte la veselia aceasta a primăverii așa, încât frumosea poeniță a Stejărișului era prea mică pentru încăperea unei lumi de oameni ca aceea. Pela 9 oare sara abia se întoarse publicul; când se mai esecutară câteva piese naționale de cătră banda militară înaintea gimnasiului nostru. N'ar fi fost nimic mai frumos ca serbarea maiialului în memorabila zi de 3/15 Maiu, dar temerea de schimbarea timpului pe de o parte și mai mult suspiciunile șovinistice maghiare, cari putea fi detestabile pentru nobilul nostru focal de cultură — pentru gimnasiu — au fost tot atâtea cause, cari ne-au îndemnat la alegerea zilei de ieri pentru maiial. Sperăm într'un timp — fie și mai depărtat — dar mai accesibil pentru libera cugetare. (III). G.

Zarand, 2 Maiu 1884. Un esamen în Valeabrad. În 29 Aprilie st. v. s'a ținut esamenul la scoala populară din Valeabrad, aparținătoare la protopresbiteratul Zarand. Aceasta comună curat gr. or. este abia 1/2 oară departe de Brad.

La esamenul început la 3 oare postm. și finit la 6 oare, au luat parte toți frunțașii satului cu parochul T. F., din Brad, erau prezenți profesorii: Costin, Damian, Rimbaș, German, și corespondentul D-Voastre. Acest esamen ca și multe altele trebue să umple inima de durere la fiecare inteligent, și neinteligent, carele se mai interesează de starea culturală a poporului nostru.

Intrând în scoală — carea este un edificiu corespunzător — mi a bătut la ochi murdăria. Păreții nevruiți, podelele pline de prav și tină, ferestrele cu geamurile sparte. Două bance lungi, în cari erau îndesuiți 16 prunci și 2 fetițe, — atăți elevi erau prezenți — o tablă pentru comput, toată stearsă, o mașină de comput, nefolosită de nimenea, tabele de cetire, o mapă maghiară deja antiqată — și o masă lungă de aproape 2 metri pentru învățătoriu; toate acestea formau mobilierul scoalei.

Aspectul scoalei înțern este al unei locuințe fără stăpân.

Dar se trecem la esamenul pruncilor, carele s'a început cu religiunea. Despărțământul prim cu 9 prunci sciu se reciteze rugăciunile: Tatal nostru Născătoarea, Credeul etc. fără nici o legătură, cu totul mecanice.

Despărțământul al doilea — 9 prunci — respund din istoria biblică — binisor — după manual.

Al doilea obiect de esaminare a fost: cetirea română. Vre-o 5 prunci, cetesc bine mecanice, — după cartea de cetire de Z. Boiu, până la piesa „copilul somnuros“. De aci încolo cetirea mergea tare cu greu. Ceialalți prunci au abecedariul de Popescu și au parcurs partea până la literile mari. Vre o 4 sunt fără cărți. Cetirea nu s'a luat în legătură cu scrierea, pruncii din acest despărțământ nu sciu să ție serie un singur semn. De recuisite de scris nici n'au aușit. Deprinderi intuitive pe basa cuvintelor morali, nu s'au făcut de loc. În cetire învățătoriu nu a avut nimic în vedere — preste tot — afară de mecanismul cetirei. Doamne feresce de o cetire logică să fie vorba! Facultățile intelectuali au ramas cu totul neglese. Vre-o poezie — să scie de rost pruncii nici pomean!

Al treilea obiect e computul. Sunt 4 prunci, cari sciu face computul și pre tablă, acestia provocândui învățătoriu ies la tablă. Învățătoriu Avr. Z. dă un exemplu de adițiune cu mijle — numeri neaplicați — carele cu greu il resolvesc doi prunci. Alți doi un exemplu de subtrager. În propunerea computului s'a observat vechia șablonă — cu numeri numai pe tablă — fără a se da exemple din viață nici unul.

Ceialalți prunci 14 inși au fost întrebați, din computul mental. Și aici exemplele practice au fost cu totul neglese. Abia până la 20 s'a parcurs adițiune și subtracțiunea. În colo nimic.

Al patrulea obiect maghiara. Șeasă prunci au abcedarul de Putnoky, cetesc mediocru și sciu traduce vre o 4 paradigme. Ceialalți prunci spre fericierea lor nu au cărți.

Al cincilea obiect: Cântul. Pruncii sciu cânta cântările liturgice dară așa de discordant, încât ție vine să fugi. Poesii naționale nu sciu se cânta nici una.

Din aceste obiecte s'au esaminat. Aceste obiecte s'au propus și mai mult nimic.

